T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/4
KARAR NO : 2024/160
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET: Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfına yapılan vefat yardımı talebinin reddedilmesi nedeniyle açılan davanın, vakıf senedinden kaynaklanan edimin yerine getirilmemesine dayalı alacak istemine ilişkin olduğundan uyuşmazlığın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- Z. K. 2- S. A. K 3- H. N. K.
Vekili : Av. F. K.
Davalı : Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı
Vekili : Av. S. S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin eşi ve babaları olan ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nde (TSK) astsubay olarak görev yapan muris S. K.'ın 28/02/2017 tarihinde vefat etmesi nedeniyle talep ettikleri vefat yardımının TSK Dayanışma Vakfının 01/02/2023 tarih ve 1600-40-23/TYB. İşl.(168) sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine söz konusu işlemin iptali ve vefat yardımının ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3 . **Ankara 23. İdare Mahkemesi 08/09/2023 tarih ve E.2023/515 sayılı kararı**ile, davada mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalının yargı yoluna ilişkin itirazının reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak resen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.*
>
> *Dosyanın incelenmesinden; davacılar tarafından TSK emrinde astsubay olarak görevli murisleri S. K.'ın 28.02.2017 tarihinde vefat etmesi nedeniyle vefat yardımı ödenmesi istemiyle yaptıkları başvurunun reddine dair 01.02.2023 tarih ve 168 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlıkta, dava konusu işlemin idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak resen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis edildiği ve işbu davanın 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde belirtilen iptal davalarından biri olduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı mercilerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır."*

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvurulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davacılara vefat yardımı yapılmamasına ilişkin işlemin iptali ve söz konusu

vefat yardımının ödenmesi istemiyle açılan davanın özel hukuk hükümleri gereğince çözümlenmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacılar tarafından, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) emrinde astsubay olarak görev yapan murisleri S. K.'ın 28.02.2017 tarihinde vefat etmesi sebebiyle kendilerine vefat yardımı ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair 01.02.2023 tarihli ve 168 sayılı işlemin iptali ile vefat yardımının dağılım oranları çerçevesinde ödenmesi istemi ile açılan davada, davalı vekili tarafından yapılan görev itirazının reddi üzerine, davalı vekili tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından adli yargı lehine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 4. maddesinde; "Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir." hükmüne yer verilmiş, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 101. maddesine göre, vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları olarak tanımlanmıştır.

Olayda, davacıların astsubay olan murislerinin vefatı üzerine kendilerine vefat yardımı ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun, davacıların murisi S. K.'nın vefat etmeden önce Vakfa katkı payı ödemesinde bulunmaması ve Vakıf Yönetmeliği uyarınca Vakfa katkı payı ödenmemesi veya riskin gerçekleşmesinden sonra ödenmiş olması hâlinde yardım yapılmayacağı hükmünün bulunması sebebiyle davalının 01.02.2023 tarihli ve 168 sayılı işlemiyle reddedildiği, bunun üzerine söz konusu işlemin İptali ile vefat yardımının ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; davalı TSK Dayanışma Vakfının kamu tüzel kişiliğini haiz olmadığı, 5737 ve 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulup tescil edildiği ve buna göre özel hukuk tüzel kişisi olduğu, dolayısıyla verilen kararın kamu gücü kullanılmak suretiyle verildiğinin kabulünün mümkün bulunmadığı sonucuna varıldığından, davacılara vefat yardımı yapılmamasına ilişkin işlemin iptali ve söz konusu vefat yardımının ödenmesi istemiyle açılan davanın özel hukuk hükümleri uyarınca çözümlenmesi gerekecektir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 26,02.2018 tarihli ve 2017/675 Esas, 2028/81 Karar sayılı, 28.5.2020 tarihli ve 2020/269 E., 2020/319 K. sayılı ve 15.05.2023 tarihli ve 2023/263 E., 2023/383 K. sayılı kararlarında da benzer hususlar vurgulanmıştır."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre DanıştayBaşsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idarî dava türleri; İdarî işlemlere karşı açılan iptal davaları, İdarî eylem ve işlemlerden dolayı açılacak tam yargı davaları ve idarî sözleşmelerden dolayı çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayıldığından, idarî işlemlerden kaynaklanan iptal ve tam yargı davalarının görüm ve çözümünde, idarî yargı mercileri görevli bulunmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 101. maddesinde, vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları olarak tanımlanmış, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 4. maddesinde, vakıfların, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu kurala bağlanmıştır.

Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı'na ilişkin Vakıf Senedinin 3. maddesinde; Vakfın gayesinin, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensubu subay, astsubay, sivil memur, uzman jandarma ve uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlerden, hizmette bulundukları süre içinde; yıllık katkı paylarını yardım yapılmasını gerektiren risklerden biri gerçekleşmeden önce ve olayın gerçekleştiği katkı payı dönemi içinde ödemek koşulu ile dayanışmaya katılanlardan vefat edenlerin eş, çocuk, ana, baba ve kardeşleri ile malûl olanların kendilerine sosyal ve ekonomik destek sağlamak olduğu, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığından ayrıldığında Sosyal Güvenlik Kurumunun kapsamı dışında kalan personel öncelikli olmak üzere yukarıda belirtilen statüdeki personele değişik oranlarda yardım yapılacağı, yardımların miktar, usûl ve esaslarının Mütevelli Heyetince kabul edilecek Yönetmelikle belirleneceği, 18. maddesinde; Vakfın yıllık brüt gelirlerinin 1/3'ünün yönetim ve yönetimi sürdürme giderleri ile ihtiyaç ve vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara, 2/3'ünün ise vakıf amaç ve hizmet konuları doğrultusunda tahsis ve sarf olunacağı, her yıl katkı payı döneminde Vakıf senedinin gaye maddesinde belirtilen riskler gerçekleşmeden önce vakıf amaçlarına katkı payı yatırmış olan personele yardım yapılacağı kurala bağlanmıştır.

Anılan Vakıf Senedi gereğince, TSKDV organları ve Genel Müdürlük teşkilatı ile dayanışmaya katılanların ve muhatapların tâbi olacağı usûl ve esasları düzenlemek amacıyla Mütevelli Heyeti tarafından yürürlüğe konulan Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı Yönetmeliği'nin 4. maddesinde;

dayanışmaya katılanın, Vakıf yıllık katkı payını ödeyen subay, astsubay, sivil memur, uzman jandarma, uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erlerin katkı payı dönemi ile hukûkî statüsünü ifade ettiği, vefat yardımının, dayanışmaya katılanlardan vefat edenlerin hak sahiplerine bir defada yapılan para yardımı olduğu belirtilmiş, 24. maddesinde, yardım çeşitleri sayılmış, 35. maddesinde ise Vakıf gelir bütçesinin; bağış ve yardımlar ile katkı payları, iştirakler ve ortaklıklardan temettü gelirleri, nakit kaynakların değerlendirilmesinden elde edilen faiz gelirleri, Vakfa ait gayrimenkûllerden elde edilen kira gelirlerinden oluştuğu belirtilmiştir.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME:

İdarî yargının görev alanını belirleyen temel kanun olan İdarî Yargılama Usûlü Kanununun 2. maddesinde "İdarî işlemler", İdarî eylemler" ve "İdarî sözleşmelerden dolayı açılacak iptal ve tam yargı davaları İdarî dava türleri arasında sayılmak suretiyle bu davaların İdarî yargının görev alanında bulunduğuna işaret edilmekle birlikte "İdarî işlem", İdarî eylem" ve "İdarî sözleşme" tanımına yer verilmediğinden, bu kavramların içeriğine hangi işlem, eylem ve sözleşmelerin girdiğinin içtihaden belirlenmesi zorunludur. Başka bir anlatımla, İdarî işlem, İdarî eylem ve İdarî sözleşmelerin içerik ve kapsamları ile diğer hukukî işlem, eylem ve sözleşmelerden ayrılan yönleri ve bu ayrımların kıstaslarının içtihadî olarak tespiti hukukî bir zorunluluktur.

İdare hukuku öğretisinde ve Danıştay kararlarında "idarenin işlemi" ve "İdarî işlem" ayrımı yapılmakta olup idarenin herhangi bir özel hukuk kişisi gibi hareket etmek suretiyle egemenlik yetkisi (kamu gücü) kullanmadan özel hukuk alanında tesis ettiği işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların adlî yargı mercilerince çözümleneceği açıktır. Başka bir anlatımla, bu tür işlemler idarenin işlemi olmasına karşın "İdarî işlem" olmadıkları için İdarî yargının görev alanının dışında kalırlar. Aynı şekilde özel hukuk tüzel kişilerinin işlemlerinin tamamının özel hukuk işlemi olduğu yönündeki genellemelerde doğru değildir. İdarenin her işlemi İdarî işlem olmadığı gibi bütün İdarî işlemlerin kamu tüzel kişileri tarafından tesis edilmesi de zorunlu olmadığından, özel hukuk tüzel kişisi olup da kamu hizmeti yapanlar, bu hizmetleri yerine getirirken kamu tüzel kişisi gibi hareket ederek kamu gücü kullanmak suretiyle karşı tarafın rızasını aramaya gerek olmadan hukuk aleminde yenilik doğuran irade açıklamasında bulunmaları durumunda idare hukuku kurallarına tâbi olurlar.

Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı (ATGV) lojmanlarının tahsisi işleminden kaynaklanan bir görev uyuşmazlığı ile ilgili olarak Uyuşmazlık Mahkemesince verilen E:1999/1, K:1999/11 sayılı kararda; dava konusu işlemi tesis eden Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının hukukî statüsü ve Vakıf ile davacı arasındaki hukukî ilişkinin niteliği incelenmek suretiyle görevli yargı yeri belirlenmiş olup, anılan kararda; " ... kamu hizmetlerinden sağlanacak gelirlerin vakıf amacına tahsis edilmesi ve bu şekilde klasik kamu hizmetlerinin özel hukuk kişilerine gördürülmesi olağan bir yöntem değil ise de, kurucuları ile organları tümüyle Bakanlık merkez teşkilatında görev yapan kamu görevlilerinden oluşan Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının, süreklilik arzeden gelirinin Bakanlık birimleri ve taşra teşkilatı tarafından verilecek hizmetlerden dolayı sağlanacak gelirlerden oluştuğu; gelirlerinin en az % 80'ini nev'i itibarıyla genel bütçeli idare bütçesi içinde yer alan bir hizmetin yerine getirilmesi amacıyla kurulmuş olduğu dikkate alındığında, "adalet hizmeti"ne yardımcı ve o'na bitişik olarak kamu hizmeti yerine getiren ve ağırlıklı olarak kamusal bir nitelik taşıması dolayısıyla kamu tüzel kişiliğine yaklaşan yeni bir müessese olduğunun kabulü gerekir. (...) İdare hukuku alanına ilişkin bulunan Vakıf Konut Yönetmeliği ile önceden düzenlenmiş objektif kurallara göre yapılan değerlendirme sonucunda yetkili organ tarafından re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilen dava konusu işlem tüm unsurları bakımından İdarî bir işlem niteliği taşımaktadır. ATGV'nın, Medenî Kanun hükümlerine göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişisi olması, tümü merkezî idarenin üst düzey kamu görevlilerinden oluşan Vakıf Yönetim Kurulunca İdarî usûl ve esaslara göre tesis edilen işlemin İdarî niteliğini ortadan kaldırmaz. Bir özel hukuk tüzel kişisi olmakla birlikte Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının, kurucuları ile organlarının tümüyle kamu görevlilerinden oluştuğu ve genel bütçeli idare bütçesinde yer alan kamu hizmetinin yerine getirilmesi amacıyla kurulduğu dikkate alındığında, yapısı ve işlevleri yönünden nitelik itibarıyla kamusal alana taşmakta; lojman tahsisi konusunda Vakıf Konut Yönetmeliğinde belirtilen yetkili komisyonlarca tesis edilen işlemler adalet hizmetiyle birlikte yürüyen ve o'na bitişik İdarî nitelik taşımaktadırlar." gerekçesine yer verilmek suretiyle davanın çözümünde İdarî yargı merciinin görevli olduğu belirtilmiştir.

Bu itibarla; dava konusu işlemi tesis eden Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfının hukûkî statüsünün ve Vakıf ile davacılar arasındaki hukûkî ilişkinin niteliğinin Uyuşmazlık Mahkemesince verilen bu kararda belirtilen kıstaslar yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfının kamu hizmetinden sağlanan bir geliri bulunmadığı gibi, gelirlerinin tümü veya bir kısmının genel bütçeli idare bütçesi içinde yer alan bir hizmetin yerine getirilmesi amacına tahsis edilmediği, Vakıf Senedinde ve Yönetmeliğinde belirtilen şekilde amacının yalnızca aidat ödeyerek dayanışmaya katılan personelden vefat edenlerin yakınlarına, mâlûl olanların kendilerine sosyal ve ekonomik destek sağlamak olduğu anlaşıldığından, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yerine getirdiği hizmete yardımcı ve o'na bitişik olarak kamu hizmeti yerine getiren kamu tüzel kişiliğine yaklaşan bir kuruluş olarak nitelendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

İdare hukuku alanına ilişkin bulunmayan Vakıf Yönetmeliği gereğince sadece aidat ödeyerek dayanışmaya katılanların mirasçılarına ödenmesi mümkün olan vefat yardımının yapılamayacağına dair Vakıf işlemi idarî bir faaliyete ilişkin olarak kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edilen idarî işlem niteliğinde değildir.

Bu itibarla, astsubay olarak görev yapan murisleri S. K.'ın vefatı sebebiyle Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı Yönetmeliği gereğince vefat yardımı yapılması için davacılar tarafından yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü adlî yargının görev

alanına girmektedir."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

10. 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun *"Tüzel kişilik"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir."

11. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"A. Kuruluşu"* üst başlığı altında *"Tanımı"* başlıklı 101. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır."

12. 4721 sayılı Kanun'un *"Denetim"* başlıklı 111. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Vakıfların, vakıf senedindeki hükümleri yerine getirip getirmedikleri, vakıf mallarını amaca uygun biçimde yönetip yönetmedikleri ve vakıf gelirlerini amaca uygun olarak harcayıp harcamadıkları Vakıflar Genel Müdürlüğünce ve üst kuruluşlarınca denetlenir. Vakıfların üst kuruluşlarınca denetimi özel kanun hükümlerine tabidir.

(Mülga ikinci fıkra: 20/2/2008-5737/80 md.)"

13. Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfi Yönetmeliğinin (Yönetmelik) *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu yönetmeliğin amacı; Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı (TSKDV) organları ve Genel Müdürlük teşkilatı ile dayanışmaya katılanların ve muhatapların tabi olacağı usul ve esasları düzenlemektir."

14. Yönetmeliğin "*Kapsam"* başlıklı2. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik;

a.Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan ve yıllık katkı paylarını ödemek suretiyle dayanışmaya katılan subay, astsubay, sivil memur, uzman jandarma, uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erlere; katkı payı dönemi içinde gerçekleşecek riskler karşısında yapılacak maddi yardımların çeşitleri ve kapsamı ile esas ve usullerini,

b. Vakıf Genel Müdürlüğü teşkilatında çalışanların görev, yetki ve sorumlulukları ile personelin kadro, istihdam şekli, çalışma koşulları ve özlük haklarını,

c. Tanıtım, bağış ve mali konular ile yatırım faaliyetlerinin ilke ve esaslarını kapsar. "

15. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Yönetmelikte geçen kavramlardan;

Dayanışmaya katılan : Vakıf yıllık katkı payını ödeyen subay, astsubay, sivil memur, uzman

jandarma, uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erlerin; katkı payı dönemi ile sınırlı hukuki statüsünü ifade eder. Herhangi bir nedenle Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığından ayrılma halinde, katkı payı dönemi bitimi beklenmeksizin bu statü sona erer.

...

Katkı payı : Katkı payı dönemi içinde gerçekleşebilecek riskler karşısında dayanışmaya katılabilmek ve yapılacak yardımlardan istifade edebilmek için her katkı payı döneminde bir defaya mahsus ödenmesi gereken para miktarıdır.

Katkı payı dönemi : Katkı payının ödendiği tarihten başlayan ve müteakip yılın şubat ayı bitimine kadar devam eden dönemdir.

Yedek subaylar ve Yedek Astsubaylar bakımından ise bir defa katkı payı ödenmesini müteakip terhis tarihine kadar devam eden dönemdir.

....

Vakıf Senedi : Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı adına noterce düzenlenen ve Vakfın kurucu üyeleri tarafından imzalanan ANKARA 9'uncu Asliye Hukuk Mahkemesince tesciline karar verilerek mahkeme siciline ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün merkezi siciline tescil edilen 30 Aralık 1999 tarih 23922 sayılı Resmi Gazete"de ilan edilen belge olup, bu Vakıf Senedi tanımına, daha sonra yapılan değişiklikler dâhildir.

Vakıf yatırımları : Vakfın brüt gelirlerinin Vakıf mal varlığının arttırılması amacı ile devlet güvencesindeki geliri yüksek menkul kıymetlere yatırılması veya riski az, kâr oranı yüksek sanayive ticari kuruluşlara ortak olunması ya da gayrimenkul satın alınması, Vakıf yatırımları şeklinde ifade edilmiştir.

Vefat eden : Dayanışmaya katılanlardan hizmette bulundukları süre içinde hayatını kaybeden subay, astsubay, sivil memur, uzman jandarma ve uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erlerdir.

Vefat yardımları : Dayanışmaya katılanlardan vefat edenlerin hak sahiplerine bir defada yapılan para yardımıdır. "

16. Yönetmeliğin "*Yardım Çeşitleri"* başlıklı24. maddesi şöyledir:

"a. Vefat yardımları
(1) Vefat yardımı
(2) Vefata bağlı Emekli Maaş Sistemi (EMS) yardımı
b. Maluliyet yardımları
(1) Maluliyet yardımı
(2) Maluliyete bağlı Emekli Maaş Sistemi (EMS) yardımı"

17. Yönetmeliğin "*Vefat Yardımları"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"a. Vefat yardımı

(1) Dayanışmaya katılanlardan vefat edenlerin hak sahiplerine bir defada yapılan para yardımıdır.

(2) Yardım miktarı (EK-Ç)"de yer alan "Vefat Yardımı Tablosu"na göre hesaplanır.

(3) Vefat yardımının hesaplanmasında personelin fiili hizmet yılı esas alınır. Yardım miktarı, personelin fiili hizmet yılının hizasındaki gösterge ile o takvim yılı (01 Ocak 31 Aralık) için uygulanan katsayının çarpımı sonucu elde edilen tutardır. Katsayı, her yıl Yönetim Kurulu tarafından belirlenir ve Mütevelli Heyetin onayını müteakip duyurulur.

(4) Vefat Yardımı, (EK-E)"de yer alan "Vefat Yardımının Hak Sahiplerine Dağılım Oranları Tablosu" uyarınca hak sahiplerine ödenir.

(5) Vefat yardımında bürokratik işlemler tamamlanıncaya kadar hak sahibine Yönetim Kurulu tarafından belirlenen miktarda ön ödeme yapılır. Yapılan ön ödeme, toplu ödeme esnasında mahsup edilir.

b. Vefata bağlı Emekli Maaş Sistemi (EMS) yardımı

(1) Dayanışmaya katılıp vefat edenin dul kalan eşine T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca aylık bağlanamaması halinde; Harp Okulu mezunu kurmay olmayan bir yıllık albayın son Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) keseneğine esas maaşının 20 katı tutarında paranın, dul kalan eş adına açılacak "Ordu YardımlaGma Kurumu Emekli Maaş Sistemi" hesabına yatırılmak suretiyle aylık bağlanması ya da aynı tutarda paranın dul eşe bir defada ödenmesi suretiyle yapılan yardımdır.

(2) Dayanışmaya katılıp vefat eden OYAK üyesi ise; yukarıda belirtilen tutarda para, dul eş adına açılacak "Ordu Yardımlaşma Kurumu Emekli Maaş Sistemi" hesabına yatırılmak suretiyle aylık bağlanması sağlanır.

Bu aylık, hak sahibinin "Ordu Yardımlaşma Kurumu Emekli Maaş Sistemi"nde kalmayı arzu etmesi halinde ölünceye kadar devam eder.

Hak sahibi sisteme girmek istemediği takdirde yardım tutarının tamamı kendisine bir defada ödenir.

(3) Dayanışmaya katılıp vefat eden OYAK üyesi değil ise; yukarıda belirtilen tutarda para, dul eşe bir defada ödenir.

(4) Vefata bağlı Emekli Maaş Sistemi (EMS) yardımı; sadece dul kalan eşe yapılır. Vefat edenin bekâr olması halinde ya da dul kalan eşine T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından aylık bağlanması halinde bu yardım yapılmaz.

c. Vefat yardımlarına ilişkin özel hükümler

Vefat yardımlarından yararlanabilmek için; vefat öncesinde ve o yıl içerisinde katkı payının ödenmiş

olması esastır. Ancak vefat; kaza veya silah yaralanması gibi tarihi kesin olarak tespit edilebilen bir olaydan veya uzun süreli tedavi gerektiren kanser, her türlü kötü huylu tümör, verem, kronik böbrek yetmezliği gibi bir hastalıktan kaynaklanıyor ise, bu olaydan veya hastalık teşhisinden önce ve o yıla ait katkı payı dönemi içinde katkı payı yatırılmış olması halinde de yardım yapılır."

B. Yargı Kararları

18. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 09/06/2017 tarihli ve E.2016/3., K.2017/4 sayılı kararında, *"Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, ayrı işyeri olan bağımsız işveren oldukları..."* tespit edilmiştir.

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/2019 tarihli ve E.2019/297, K.2019/422 sayılı kararı ile,*"3294 sayılı Kanun'a göre faaliyet gösterecek vakıfların mütevelli heyetleri (çoğunlukla) belli kamu görevlilerinden oluşmasına rağmen, gerek 3294 sayılı Yasada, gerek diğer düzenlemelerde;söz konusu vakıfların kamu tüzel kişiliği şeklinde kurulduğuna işaret eden özel bir düzenlemeye yer verilmeyip, söz konusu vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması karşısında davacının muhtaçlık aylığının kesilmesine ilişkin açılan davanın özel hukuk hükümleri uyarınca çözümlenmesi gerekeceği"* sonucuna varılarak, uyuşmazlık konusu davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir. Mahkemenin 28/05/2020, E.2020/269, K.2020/319 sayılı kararında da aynı durum vurgulanmıştır.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ınDavanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, TSK Dayanışma Vakfının davacılara vefat yardımı yapılması talebinin reddine ilişkin kararının iptali ve söz konusu vefat yardımının ödenmesi istemiyle açılmıştır.

23. Dava konusu işlemi tesis eden TSK Dayanışma Vakfının hukuki statüsü irdelendiğinde; TSK Dayanışma Vakfının kamu hizmetinden sağlanan bir geliri bulunmadığı gibi, gelirlerinin tümü veya bir kısmının genel bütçeli idare bütçesi içinde yer alan bir hizmetin yerine getirilmesi amacına tahsis edilmediği, Vakıf Senedinde ve Yönetmeliğinde belirtilen şekilde amacının yalnızca aidat ödeyerek dayanışmaya katılan personelden vefat edenlerin yakınlarına, mâlûl olanların kendilerine sosyal ve ekonomik destek sağlamak olduğu anlaşılmaktadır.Bu bağlamda TSK Dayanışma Vakfının TSK'nin yerine getirdiği hizmete yardımcı ve ona bitişik olarak kamu hizmeti yerine getiren kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluş olarak nitelendirilmesinin mümkün bulunmadığı açıktır. Ayrıca Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakfın "*kamu tüzel kişisi" o*lduğuna dair açık bir hüküm de bulunmadığı dikkate alındığında özel hukuk tüzel kişisi olarak özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterdiği açıktır.

24. Dosyanın incelenmesinden; TSK Dayanışma Vakfi Senedinde mütevelli heyetin belli kamu görevlilerinden oluşmasına rağmen, yukarıda yer verilen mevzuatta söz konusu vakıfların kamu tüzel kişiliği şeklinde kurulduğuna işaret eden özel bir düzenlemeye yer verilmeyip, söz konusu Vakfin Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunması karşısında, davacıların vefat yardımı yapılması talebiyle yaptıkları başvurunun reddine ilişkin TSK Dayanışma Vakfıkararının iptali istemiyle açılan davanın özel hukuk hükümleri uyarınca çözümlenmesi gerekmektedir.

25. Bu durumda, TSK Dayanışma Vakfının kamu tüzel kişiliğini haiz olmadığı, Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulup tescil edildiği ve buna göre özel hukuk tüzelkişisi olduğu, dolayısıyla davaya konu edilen kararın kamu gücü kullanılmak suretiyle verildiğinin kabulü mümkün olmadığından, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğusonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, Ankara 23. İdare Mahkemesinin 08/09/2023 tarih ve E.2023/515 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 23. İdare Mahkemesinin 08/09/2023 tarih ve E.2023/515 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

06/05/2024 tarihinde, OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN